ולא היו שומעין את קולו עד א)(שהיו) שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור והן אומרים הגיע ב] (עת) קידש ידיו ורגליו מן הכיור *א נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ג] פינה את הגחלים (א) (הילך) חותה את המאוכלות הפנימיות ד] *ירד הגיע לרצפה הפך פניו לצפון הולך במזרחו של כבש כעשר אמות צבר את הגחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שנותנים מוראת העוף ודישון מזבח הפנימי ודישון המנורה: גמ' ומי הוו אכסדראות בעזרה והא תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר מנין ב שאין עושין אכסדראות בעזרה ת"ל °לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך הכי קאמר לא תטע לך אשרה, לא תטע לך כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך? אמר רב חסדא באכסדראות של בנין: היו בודקין והולכין כו': למימרא דחביתין הוו קדימי א) והתניא ג מנין שאין דבר קודם לתמיד של שחר ת"ל °וערך עליה העולה, אמר רבה העולה עולה ראשונה: א"ר יהודה להחם חמין לרביכה:

הדרן עלך בשלשה מקומות

ראוהו ד אחיו* שירד ה] והם רצים ובאים מהרו וקדשו ידיהם ורגליהם מן הכיור נטלו את המגרפות ואת הצינורות ועלו לראש המזבח האברים והפדרים שלא נתעכלו מבערב ו] ג סולקין אותן על צדי המזבח (ח) אם אין ז] צדדים מחזיקין סודרים אותם בסובב ח] ועל הכבש החלו מעלין באפר על גבי התפוח *תפוח היה באמצע המזבח פעמים (ט)(שהיו) עליו ט] (כ)שלש מאות כור *וברגלים לא היו מדשנין אותו מפני שהוא נוי למזבח ומימיו

א) ב"ק קיט: מנחות מט' פסחים נח: יומא לג: ב) ג"ז שם כתובות קו: [ב"מ נה: זבחים קג' בכל המקומות האלו איתא רבא] ג) במשנה שני' סונקין

ולא (ג) שומעין את קולו · מפני שר"ל עד י] שהיו שומעין את הקול וס' תני ולא היו שומעין את קולו : עד יא] שהיו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור · גלגל שכבר שקעוהו מבערב כדי שלא יפסלו מימיו והשתא מעלהו כדי לקדש בו וכשמעלהו שמע קול העץ דמי כיור נפסלין בשקיעת החמה ואיכא למ"ד בזבחים (דף כ:) דעכשיו משקען והכא מפרש שפיר : והן אומרין הגיע עת· לקדש קידש ידיו ורגליו מן הכיור יב] ומפרש בזבחים (דף יט:) כיצד הוא מקדש מניח ידו הימנית ע"ג רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית ושופך מים ומקדש : נטל מחתה של כסף ועלה לראש המזבח · דרך מזרחו של כבש *באמה של כבש הסמוכה לצד מזרח · הכבש ארכו שלשים ושתים ורחבו ט"ז והוא היה באמצע המזבח נמצא מסך המזבח מצד מזרח חוץ לכבש שמונה אמות ומצד מערב חוץ לכבש ח' אמות שהרי המזבח ל"ב אמות : ופינה את הגחלים אילך ואילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות · מאותן גחלים שנתאכלו ונעשו גחלים דקים דהוו דשן דאשר האוכל האש כתיב · הכי גרסינן מן המאוכלות הפנימיות אבל גבי גחלי יום הכיפורים לא גרסינן מאוכלות אלא הכי גרסינן חתה וירד דהתם בעינן גחלים גמורים והכא בעינן דשן (ג) יג] והא דבעינן הכא מאוכלות משום דנעשו דשן בעינן : וירד · ממזרחו של כבש דרך כשבא אל המזבח בה ישוב : הגיע לרצפה · למקום שכלה הכבש : הפך פניו לצפון · כלומר לא היה מהלך כדרכו דרך מזרח ויוצא חוץ לעזרה אלא הופך פניו לצפון העזרה דהיינו דרום המזבח : והולך במזרחו של כבש · אצל הכבש בקרקע עזרה סמוך לכבש והלך (ד) כעשר אמות יד] (בקרקע עזרה) מן (רגל) הכבש ועדיין רחוק הוא [מקום הדשן] מן המזבח כ' אמות דשלשים אמות היה הכבש תופס בקרקע עזרה טו] (והלך כעשר אמות מן הכבש ועדיין רחוק הוא מן המזבח עשרים) אליבא דמ"ד לא טז] היה לה יסוד למזבח כלל וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד ופליגי בה בזבחים יז] (דף נד') יש אומרים לא היה להם יסוד ליתן דמים על אותו יסוד אבל יסוד היה למזבח ולאליביה היה הכבש תופס בקרקע עזרה ל' והא דתנן הכבש שלשים ושתים שהיה מהפשט עדיין ב' אמות למעלה על אמה יסוד ועל אמה סובב הרי שלשים ושתים ואיכא למ"ד לא היה לו יסוד כלל ולאליביה תופס הכבש בקרקע יח] עוד שלשים ואחת ומהפשט עדיין אמה אחת על הסובב הרי בין הכל ל"ב : צבר הגחלים ע"ג הרצפה רחוק מן הכבש ג' טפחים · צבר דכתיב ושמו ואמרינן ושמו שלא יפזר וא"ת הא בעינן ושמו אצל המזבח והוי דכבש כמזבח לכל מילי מ"מ היה לו לקרבו אצל המזבח ועדיין הוא רחוק מן המזבח עשרים אמות אמר לי רבי דמוהשליך דכתיב במזרחה וטלה דייקינן (ה) דכתיב במזרחה וטלה (ויקרא א) והשליך אותה אצל המזבח קדמה וקים להו לרבנן דלא מיקרי השלכה פחות מעשרים אמות *אשיעור ח' אמות רוחב דעולת העוף היא נעשית על קרן דרומית מזרחית הילכך מניח את הדשן רחוק מן המזבח עשרים אמות מקום שנוהגין שם מורחה וטלה ודישון מזבח הפנימי ודישון המטרה וכל אלו נבלעים במקומן אבל תרומת הדשן כ"ל דלא היתה נבלעת מדאמרינן ביומא (דף כא') עשרה נסים נעשו לאבותינו כו' ופרכינן ותו ליכא והאמר אביי מוראת העוף

*) נ"א ובשאר ח' אמות היינו דהמזבח היה רחוק מן הכבש ח' אמות משני צדדים

ודישון מזבח הפנימי ודישון המטרה נבלעין במקומן ואם אתא דתרומת הדשן כמו כן נבלעת ה"ל לאתשובה ואמרינן בכריתות (דף ו') ושמו מלמד שטעולין גניזה דאסור ליהנות מתרומת הדשן : גמ' ומי הוו אכסדראות בעזרה · השתא קא סלקא דעתך אכסדראות של עץ היו ולכך פריך ומי הוו אכסדראות (ו) כו' בעזרה : אמר רב חסדא באכסדראות של בנין · עמודים של אבן היו בעזרה סביב חומת העזרה ועל העמודים גהוטים כמין תקרות : למימרא דחביתים הוו קדמי · מדקתני לעשות חביתים מכלל דהשתא הוו מקטרי להו על גבי המזבח : והתניא מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד · דבר הקובעו גבי מזבח לא יקדים לתמיד של שחר (ז) הקרב כמו כן על גבי המזבח כו' : להחם חמין לרביכה · דמהר להחם חמין לעסוק בה וכשמגיע זמן הקטרתם לאחר שיקריבו אברי תמיד יקטיר כמו כן את החביתים :

הדרן עלך בשלשה מקומות

ראוהו אחיו שירד · אסדרא דלעיל קאי לאחר שתרם את הדשן וירד מן הכבש יט] אז נתקרב אנלם אל רוח שהם עומדים : מיד רצו אחריו וקדשו ידיהם ורגליהם מן הכיור · הואיל (י) ורצו לקדש ידיהם ורגליהם כמו כן לצורך כ] עבודה רשאים ללכת בין אולם ולמזבח : נטלו את המגרפות · יעים להסיר את הדשן ולפנותו לתפוח : את הצינורות · מזלגות להסיר את האברים : ועלו לראש המזבח · וקודם תרומת הדשן לא היו יכולים לעשות לפי שצריך להרים תרומת הדשן קודם שיפנו את הדשן לתפוח : האברים והפדרים כא] והחלבים שלא נתעכלו מבערב · שלא נשרפו ונעשו דשן : כב] סולקין אותן לצידי מזבח · כמו מסלקין לצידי מזבח : סודרן בכבש · כדי שלא יפסלו בלינה שאין יכולין להקטירן עד לאחר שיקטירו אברי תמיד ואם לא (כ) סודרן על המזבח היו נפסלין בלינה ואמרינן בזבחים בפ' המזבח (דף פז') דאין לינה במזבח וכבש הרי הוא כמזבח לכל דבר א) לצדי מזבח נראה לרבי מקום שהוא פנוי ואם אין (מן) הצדדין מחזיקין סודרין אותם בסובב או על גבי הכבש ולאחר שיסדרו את המערכות יחזירו את האברים על המערכה ויציתו בה האור : החלו . התחילו לעלות את האפר על גבי התפוח : באמצע כג] המזבח ופעמים היה עליו שלש מאות כור : תפוח · לצבור האפר שבאמצע המזבח שהיו גורפין אפר על גבי מערכה ומעלין אותם שם וזהו נויו של מזבח והוא נקרא תפוח על שם שהיה עגול כתפוח וחבירו במסכת עבודה זרה (דף מה') אף על פי שטעל בידו וטהן לתפוח ,לצבור הענבים שבתוך הגת קרי תפוח וכשהיה כד] רבה) כל כך שלא היו יכולין לסדר המערכות כדאמריק לקמן ורמשי גיזרין הפנימיות נוגעים בתפוח היו מוליאין אותם לחוץ כדכתיב "והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה" (ויקרא ו) : וברגלים לא היו מדשנין אותו · כמו ודשנו את המזבח (במדבר ד) לא היו מוליאין אותו חוץ מן המזבח אף על פי שמזיק להם הדשן בסידור המערכה : מפני שהוא נוי למזבח · כשיש עליו דשן הרבה כדאמרן בעלמא (פסחים דף סה:) שבח הוא לבני אהרן שמהלכין עד ארכובותיהם בדם כך שבח כשיש עליו דשן הרבה ונראה שלא עומד המזבח בטל :

א) פי' תוי"ט ב) גורפין לא

שיטה מקובצת

פי' הרא"ש

פי' הראב"ד

הגהות הב"ח